



**DET KONGELIGE  
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT**

Næringsministeren

Kontroll- og konstitusjonskomiteen  
Stortinget  
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

14/9403

24.2.15

**Vedrørende oppfølgingsspørsmål om VimpelCom**

Jeg viser til komiteens brev av 17. februar 2015 med oppfølgingsspørsmål i VimpelCom-saken.

*1. Komiteen ønsker å få utdypet departementets holdning til at informasjon til departementet fra Telenor og fra departementet til Stortinget ser ut til først å komme i etterkant av varsler utenfra.*

De anonyme e-postene departementet har mottatt brakte ikke ny informasjon om muligheter for styremedlemmer nominert av Telenor til å blokkere investeringsbeslutninger i VimpelComs styre. Det har vært offentlig tilgjengelig at det i 2001 ble vedtatt et vedtektsfestet minoritetsvern som innebar at investeringsbeslutninger måtte få tilslutning fra 80 pst. av styrets medlemmer. Vedtektene til VimpelCom har vært offentlig tilgjengelige, og departementet kjente til at Telenor og Alfa-gruppen hadde visse rettigheter. Dette var altså kjent før e-postene fra den anonyme avsenderen. Jeg viser for øvrig til mitt brev til komiteen av 5. februar.

*2. Kontroll- og konstitusjonskomiteen ønsker videre å få departementets generelle vurdering av e-post fra varsler av 13. februar.*

E-posten av 13. februar inneholder blant annet kritikk mot Telenors håndtering av saken og mot at Telenor hadde publisert avsenderens tidligere e-post på sine hjemmesider. Videre er det fremsatt påstander knyttet til at VimpelCom kun har angitt sine direktebetalinger til Takilant og ikke indirekte betalinger via tredjeparter eller andre "stråselskaper", at Telenor-nominerte styremedlemmer i VimpelCom-styret burde skjønt hva investeringene innebar og stilt flere spørsmål selv om investeringene ikke i detalj ble gjennomført av styret, og at det er merkelig at Telenor-nominerte styremedlemmer i VimpelCom kunne feste lit til "FCPA"-gjennomgangene når Telenor selv skal ha uttalt i forbindelse med andre VimpelCom-

investeringer at VimpelCom ikke har gjennomført tilsvarende gjennomganger på fullstendig vis.

Som omtalt ovenfor er det ikke ny informasjon at styremedlemmer fra Telenor kunne ha blokkert investeringsbeslutningen i VimpelComs styre. Spørsmålet om disse styremedlemmene burde stilt spørsmål ved de såkalte FCPA-gjennomgangene er kommentert nedenfor. Påstandene om indirekte betalinger via tredjeparter eller stråselkaper er forhold av etterforskningsmessig karakter, og det er blant årsakene til at e-postene er oversendt Økokrim.

*3. Komiteen ønsker herunder en forklaring på hvorfor departementet ikke har forsøkt å komme i kontakt med varsleren.*

Departementet har ved flere anledninger hatt kontakt med avsenderen av e-postene. Ettersom det som nevnt ovenfor er tatt opp forhold som allerede er under etterforskning og/eller er av etterforskningsmessig karakter, har departementet for sin del ikke sett det som riktig å innlede en ytterligere dialog med avsenderen om de konkrete forhold som han/hun har tatt opp. Dialogen har således dreid seg om håndtering av e-postene.

Som følge av at departementet på forespørsel har gitt delvis innsyn i korrespondansen med den anonyme avsenderen, og at noen av henvendelsene også er publisert av Telenor, er store deler av korrespondansen mellom departementet og den anonyme avsenderen offentlig kjent. Departementet mottok den første henvendelsen fra den anonyme avsenderen 7. januar. Før avsenderen ønsket å sende over noe materiale, ba vedkommende om at departementet skulle bekrefte at henvendelsen ble sendt til korrekt e-postadresse. Dette ble gjort av departementet 8. januar. Samme dag, i en ny e-post fra departementet, presiserte departementet at eventuell informasjon som departementet mottar og som angår den pågående etterforskningen i VimpelCom-saken, vil bli oversendt relevante myndigheter og at det også vil være relevant å oversende eventuell informasjon som mottas til Telenor. I en svar-e-post fra den anonyme avsenderen samme dag ble det blant annet uttrykt at vedkommende gjerne ser at det blir skapt oppmerksomhet om disse forholdene (*"I want people to shine light on this, not stuff it in a drawer"*), og at eventuell oversendt informasjon til departementet gjerne måtte sendes relevante myndigheter og at også Telenor gjerne måtte spørres om svar. Vedkommende viste blant annet også til at han/hun sitter på et omfattende materiale og at dette ville bli oversendt om kort tid. I en ny e-post samme dag viste også vedkommende til at hvis vedkommende hadde vært største aksjeeier i Telenor, ville vedkommende fra et finansielt perspektiv også vært opptatt av hvor stor del VimpelCom-investeringen utgjør av Telenor og hvorvidt dette er en akseptabel risikoeksponering. Disse e-postene ble oversendt Økokrim og Telenor 9. januar og komiteen 13. januar.

Departementet ble deretter kontaktet av vedkommende sent på kvelden 13. januar, dagen før kontrollhøringen i Stortinget om VimpelCom-saken. Vedkommende oversendte da et notat til departementet med flere påstander. Av sikkerhetsmessige årsaker kunne vedleggene i e-posten først åpnes 14. januar kl. 10:35. Notatet ble deretter oversendt Økokrim og Telenor 15. januar og komiteen 16. januar. Departementet mottok som tidligere nevnt 13. februar et nytt notat fra den anonyme avsenderen med nye påstander. Vedkommende viste også blant annet til at vedkommende ikke hadde mottatt noen direkte kommunikasjon fra departementet på den

forrige oversendelsen, og at han/hun antok at departementet fulgte opp saken enten direkte mot Telenor eller gjennom andre kanaler, slik som kontroll- og konstitusjonskomiteen eller Økokrim. Vedkommende presiserte også at det aldri har vært vedkommendes intensjon å bli del i en offentlig diskusjon med Telenor og ga uttrykk for at han/hun var sjokkert over at Telenor publiserte notatet fra 13. januar.

Notatet departementet mottok 13. februar ble oversendt Økokrim, Telenor og komiteen samme dag. Departementet bekreftet også til avsenderen samme dag at informasjonen var mottatt. Samtidig viste departementet blant annet til at departementet ikke er et etterforskningsorgan, at informasjon som berører forhold under etterforskning vil bli oversendt Økokrim og at Økokrim slik sett kan være en relevant mottaker av det materialet vedkommende mener å sitte på. Departementet viste også til at departementet er underlagt offentleglova. I et svar mottatt samme dag ga vedkommende blant annet uttrykk for at det da trolig er best for vedkommende å forholde seg til Økokrim videre, gitt at Økokrim er interessert, blant annet for å unngå risikoen for at hele materialet publiseres. Vedkommende viste også til at hvis departementet eller komiteen ønsker primærdokumentasjonen knyttet til de tidligere henvendelsene fra vedkommende, ville vedkommende gjerne tilby disse.

Departementet har således i den kontakten som har vært med den anonyme avsenderen formidlet rammene for hvordan departementet behandler og håndterer denne typen informasjon og gjort oppmerksom på at den mottatte informasjonen har blitt videresendt til de relevante mottakere, noe vedkommende ikke synes å ha hatt innvendinger mot. Jeg registrerer at den anonyme avsenderen i sitt siste svar til departementet anser Økokrim som et naturlig kontaktpunkt fremover.

*4. Komiteen ønsker en særskilt vurdering av om Telenors styrerepresentanter kunne eller burde ha stilt spørsmål ved de såkalte "FCPA-vurderingene" som ble gjort av Takilant.* De Telenor-oppnevnte styremedlemmene i VimpelCom sin opptreden i forbindelse med VimpelComs investering i Usbekistan, fremgår av mitt brev til komiteen av 5. februar og også av tidligere styremedlem Baksaa sin forklaring i den åpne kontrollhøringen. Hvorvidt de Telenor-nominerte styremedlemmene burde stilt spørsmål ved de såkalte "FCPA-vurderingene" VimpelCom gjorde i forbindelse med investeringen i Usbekistan, er vurderinger som hvert enkelt styremedlem må gjøre ut fra den konkrete informasjonen vedkommende hadde da beslutningen ble fattet. VimpelCom-saken er nå under etterforskning. Ut fra hva som har kommet frem så langt, kan det synes som ytterligere spørsmål kunne og burde vært stilt fra styrets medlemmer, både da investeringsbeslutningen ble fattet og i ettertid da problemstillingene har kommet opp. Det må imidlertid understrekes at dette er vurderinger som kan gjøres i etterkant. Dette var en investeringsbeslutning som verken skulle bli eller ble forelagt departementet på det tidspunktet beslutningen ble tatt.

*5. Komiteen ønsker opplysninger om hvilke systemer for varsling departementet har bedt om i de statlige heleide og deleide selskaper. Herunder også en vurdering av Telenors håndtering av denne spesielle varslersaken.*

Saker som ofte omtales som varslingsaker, kan omfatte alvorlige kritikkverdige og også ulovlige forhold. Det er viktig at det legges til rette for at informasjon og opplysninger som

fremsettes kan videreformidles til relevante mottakere/myndigheter for videre vurdering og oppfølging, samtidig som varslernes hensyn og interesser kan ivaretas.

Som det fremgår av eierskapsmeldingen, Meld. St. 27 (2013-2014) som ble behandlet av Stortinget 5. februar, forventer regjeringen at selskapene med statlig eierandel har gode varslingsystemer i egen virksomhet. Det er selskapene selv som har ansvaret for dette. Selskapenes håndtering av dette har vært tema i eierdialogen med selskapene, blant annet i forbindelse med de årlige møtene om selskapenes arbeid med samfunnsansvar. I tillegg er departementet og selskapene, som arbeidsgivere, underlagt reglene om varsling i arbeidsmiljøloven. Jeg mener at det generelt er viktig med åpenhet, også i saker om krevende forhold. Åpenhet kan bidra til at det blir rettet oppmerksomhet mot viktige problemstillinger og det kan avstedkomme hensiktsmessige tiltak.

Det er departementet som har mottatt anonyme henvendelser i denne saken. Disse har av departementet blant annet blitt videresendt til Telenor for å få en vurdering fra selskapet av påstandene som har blitt fremsatt. Jeg har over redegjort for departementets håndtering av henvendelsene.

Departementet har videre vurdert og behandlet innsynsbegjæringer tilknyttet henvendelsene fra den anonyme avsenderen på vanlig måte, herunder gjort en avveining av hensynet til offentlig innsyn på den ene siden og andre hensyn, blant annet vedkommendes anonymitet, på den annen side. Etter departements vurdering inneholder e-postene ikke opplysninger som er av forretningsmessig sensitiv karakter (viser i hovedsak til offentlig informasjon) eller opplysninger som kan bidra til å identifisere avsenderen. Departementet oppfatter også at avsenderen ikke har ønsket å legge lokk på informasjonen, heller det motsatte. Departementet har på denne bakgrunn og på forespørsel gitt delvis innsyn etter offentleglova i flere e-poster fra den anonyme avsenderen, der vedkommendes e-post-adresse har vært unntatt offentlighet.

Når det gjelder Telenors rolle i denne saken, har jeg vært opptatt av å få en vurdering fra Telenor av påstandene som er fremsatt, og at selskapet bidrar til å bringe klarhet i sakens faktiske forhold. Telenor har i to redegjørelser til departementet tatt avstand fra den beskrivelsen av Telenors forretningspraksis som fremkommer av påstandene fremmet anonymt til departementet, vist til at Telenor som aksjeeier i VimpelCom har tatt opp problemstillingene med VimpelCom, og formidlet at Telenor vil fortsette å samarbeide med etterforskende myndigheter gjennom sin status som vitne.

Med hilsen



Monica Mæland